

"AI', JASSOO. TÄMÄ LAIVA KULKEE PAPEREIL'. NO EI MINUN PAPEREILLA PIKÄLLE PÄÄSTÄ."

Osa 1

Harry Tobin

Timpan erimaisen muistelon herättämänä ajattelin kirjoittaa eräästä kevättalvesta, ja senaikaisista tapahtumista.

Tässä jutussa eivät kovin isot, eivätkä vetoisuuksistaan suuret laivat esiinny. Ja koska tämä on ns., "taivaantosi" tarina, vaikka tällaiseen muotoon kirjoitettu, olen nuo henkilönimet tyypittänyt tuntemattomaksi, en silti kaikkia.

Niin kun nyt jokainen tietää; erot ajavat miehen mierolle', ja joskus, mies joutuu mierolle ilma eroakin.

Se oli kevättalvi, en sano mikä vuosi, mutta ei aivan lähivuosina. Istuin siinä puiston penkillä Turun aurajoen varrella. Talven kevätpuoli oli menneillään. Siellä täällä oli näkyvissä läkkitäistä harmaata jäätä ja samanväristä lunta. Ilma tuntui kostean kolealla, eikä minulla ollut juurikaan rahaan taskussa ja mieltä painoi huoli ja alakulo.

Katselin sitä laivaa siellä joen toisella puolella, Jutta, se oli joskus ollut, mutta nyt siinä näytti olevan käsin maalattuna jonkun toisen naisen nimi. Siinä se makasi ylös, toinen kohtalotoveri ja alakulo, pikku paatti, kahdeksansataa tonnia. Lähibaarin hampit olivat tietäneet kertoneet, että se oli konkurssissa, ja maannut siinä jo jonkun aikaa, sen omistivat taksikuski ja puutarhuri. Omistivat sen vuoksi kun kummankin suvussa oli ollut merikarhu isoisä, taikka vaari, ja perinne vaati että pitäisi noiden isoisien pojan pokien päästä kerran elämässään laivan salonkiin istumaan ja juomaan vientiolutta.

Asiat olivat kuitenkin menneet huonosti jo heti alusta pitäen ja laiva oli tuotu muutaman koereissun jälkeen palkka kipparin ohjaamana jokeen makaamaan. Sitä oltiin nyt myymässä, taikka, kuka nyt tahtosi sen ottaa haltuunsa kaikkia siirtoa seuraavine rasitteineen.

Minun siinä istuessa iski ajatus että siellä saattaisi olla majapaikka joksikin aikaan. Sain helpolla puhelin numeron lähibaarista ja soitin, helistin kioskista ja kun miesääni vastasi tuuttiin kysyin suoraan ja esittelemättä, 'oliko laiva jokirannassa myytävänä.'

'Kyllä se on myytävänä, ääni sanoi. Pyysin päästä näkemään alusta tarkemmin.

'Tulen alas kello kuus', ääni sanoi. 'Mutta voi mennä sinne jo etukäteen. Avain on siinä brykän rappujen alla.'

Minä menin, kiipesin tipu-tipu lankkua pitkin, etsin avaimen brykän portaan alta ja menin ensimmäisestä ovesta sisään. Matalan ruorihytin takaseinästä johtivat jyrkät kapeat portaat alas käytävälle, missä oli erinäisiä ovia, kaikki selällään auki, ja haju sellainen kuin nyt vahassa paikallaan seisovan 'cousterin alagongilla on. Yksi ovista oli auki messiin, jonka väliseinä oli purettu niin, että siitä oli muodostunut byssän ja messin yhteistila. Laiturinpuoleiset pyöräikkunat näkyivät vasten 'lepuuttajatukkia, ' niin, että siellä oli pimeää ja kosteaa, kun holli tallissa, vain pikkuinen sähköpuhallin oli pantu lattialle puhisemaan vähäistä lämpöä tuohon koleaan ja kosteaan sisätilaan.

Kello kuuden aikaan tuli jalat ja mies alas rappuja, tulivat alas vauhdilla ja ryminällä, kuin suleluveneeseen tähyistäjä, ja aika lailla suleluveneeseen sisätilaa tuo kapeakonginen hämärä alatila muistutti.

Lyötiin kättä ja minä yritin olla arvokaan tuntuinen, vaikka selvää oli että mierolla vietetty aika ei ollut hionut ulkonäöstäni arvokkaampaa kuin mitä se oli ollut.

"Olsiko' sinulla tiedossa rahtia"? osaomistaja kysyi.

Sanoin uskovani, että sellainen järjestyy.

"Sinul'on paperit kunnos"?

"On. Kaikki talles."

"Ammattimies"?

"Kai tässä niinki' vois sanoa". vakuutin, vaikka ei tuosta asiasta koskaan mitään kisällinäytettä ole ollut esittää.

"Hyvä kuulla, Hyvä kuulla."

Mentiin perään päin, katsomaan ruorikonetta. Ruorikoneen öljyinen metallinahka kimmelsi hämärässä perätilassa.

"Ja pääkone", minä kysyin.

"Mak 300hevosta".

"Käynti kunnos"?

"Niin ne sanovat. Me voitais tehdä vuokra sopimus". omistaja sanoi. "Jos sinä hommaat miehet ja rahdit".

Minä lupasin panna toimeksi ja hommata kaikki tarvittavat. Tästä kaikesta uudesta optimismista ilmeisen hyvillään. ensimmäinen omistajapuolikas toivotti minulle hyvää yötä ja poistui.

Se yön vietin messin kovalla penkillä.

Aamu toi portaikosta alas uuden jalat, nuo jalat kuuluivat tuolle toiselle varustajapuolikkaalle joka oli tyyppilliseen taksimiehen nahkatakkiin pukeutunut pikkumies täynnä huolia: Pankki uhkaa viedä yksiöasunnon ja auton, jos ei laivalle saada pian jotakin työtä ja tuloja.

Minä kuuntelin ja nyökkäilin ja vakuuttelin, että kyllä se siitä - Kunhan tästä päästään alkuun. Mies veti taskustaan taitetun paperin." Se on sitten niin, että jos sinä hommaat sen rahdin ja miehet ja Bunkerin ja vastaat laivan juoksevista kuluista ja maksat rahdista 35% meidän tilille, niin laiva on sinun käytössä".

Tuossa elämän vaiheessa ei käynyt pelätä sopimuksia, oli oltava valmis tekemään sopimuksia vaikka paholaisen kanssa, ja siinä seisaaltani, taksimiehen nahkatakkin selkämystä vasten minä allekirjoitin sopimuksen.

Se päivän aikana käytin kaikki jäljellä olevat kolikonrahat lähimpään puhelinkioskiin. Iltapäivän neljään mennessä minulla oli alustava lupaus rahdista; 300 tonnia vuotavia auto-akkuja itäksän Rostockiin ja rahtaajan lupaus Bunkerista. Nyt olisi vielä haalittava kokoon puutuvat miehitys, naisia, taikka miehiä. Muistin siinä mitä koneenkäyttäjä Pave oli vaajaa kuukausi sitten minulle sanonut;- Jos vaan saat jostakin kuulla jotakin hommaa, niin ota ihmeessä yhteyttä, Pääsen joksikin aikaa pois kuuntelemasta akan motkotusta.

Nyt ei ollut kiekon rahaa jäljellä, ei Kekkosen kaljukiveä soittaa minnekään, oli jätettävä huomiseen.

Jokirannassa sijaitti entinen köysitehdas, se jäljeltä tuolla alueella oli hallimaisia tiloja ja koppeja. Yhdessä näistä tiloissa pitivät majaa nuoret idealistit, osa näistä näytti olevan ikuisopiskelijoita, osa mistä milloinkin tulleita. Tuon hajanaisen idealistiryhmän yhtenäisenä ajatuksena oli rakentaa purjelaiva ja panna alulle uudentapainen maailmankauppa, vaihtotavaroiden kuljettaminen eksoottisiin maihin, ei itäiseen Saksaan.

Illan tullen astelin mäkeä ylös ja kävelin sisään yhdestä ovesta. Oven takaa löytyi betoniseinäinen tila ja sen keskellä pitkä puinen penkki. Ulko-ovesta vasemmalla oli pienempi commote' todennäköisesti työjohtajan tila menneiltä ajoilta. Siellä istui nyt nuori mies, koko kämppä oli tulvillaan paperitavaraa; vanhoja kansioita ja lehtileikkeitä, seinille kiinnitetyjä julkilausumia köyhyyden ja luonnon yhteishoidosta, sekä kopioita takiloinnin piirustuksista. Nuori mies tässä paperin ja julisteiden koristamassa commotiassa tervehti minua kehottamalla ottamaan teetä sivupöydälle nostetusta suuresta pannusta. Menin teepannulle ja panin merkille, että pitkän pöydän toisella puolella istui nukkavieru nuori nainen, harmaan vaaleat suoraan alas tippuvat hiukset ja kasvot elottoman liikkumattomat kuin vehnätaikinaan leivotut. Samalla kun liruttelin haaleaa teetä alumiiniseen, mukiin – kyselin, josko yhtään halukasta merelle lähtijään olisi saatavilla.

Nuorukainen tuli ulos kopistaan. "Kyllä meidän pojat keikkaa heittää. Nyt ei ole yhtään tässä, mutta panen sanan kiertämään. Mikä laiva olisi kysees'?"

"Se siellä joella, toisen puolella" en viitsinyt enempiä selitellä, istuin pöytää ja katselin naista. "Entä sinä. Lähtisitkö mukaan?" kysäisin.

"Mitä tekemään"

"Vaikka kokis",

"Ei oo papereita".

"Ei niitä tässä nyt kysellä, jos on passi. Tule käymään".

Tyttö ei vastannut mitään, mutta illalla kun etsin kuivamuonakaapista jotakin keitettäviä ryynejä kuului ylhäältä täkiltä askeleita, ja kotvan päästä laskeutui tuo sama vaaleanharmaa nainen alas. Pyysin häntä istumaa ja hän istui messin penkille sanomatta vielä sanakaan. "Tämmöinen tää on", sanoin aloin keittää kaasuliedellä makaroneja sekä teevettä.

Nainen otti taskustaan sinikantisen suomen passin ja ojensi se minulle. Katsoin kuvaa, Se oli juuri saatu passi ja valokuvasta ei voinut erehtyä, sama liikkumaton naama. "Oletko saksalaista aatelisukua",

" Ei. Se sukunimi, Se on entisen miehen perua."

"Oliko hän aatelinen, ja sakemanni?"

"Ei ollut' en minä tiedä mistä sellainen nimi sille oli annettu, kun vo Fuller".

Aloin hääräillä siinä keitoksien kanssa; niukalti oli kaikkia, leipää ei ollenkaan. Se oli hyvä että oli jotakin pikkuista tointa suoritettavana se helpotti keskustelua, tuon flegmatiaa potevan naisen kanssa. Naine sanoi tulleen kaupunkiin joitakin päiviä sitten ja ostaneensa ensityökseen kaupungin kartan jonka opastamana oli kulkenut katuja ylös ja alas, kunne oli tullut köysi tehtaalle ja heti aavistanut yhteenkuuluvaisuutta siellä majailevien kanssa, nämä, Projectin esiteltyjänsä päätteeksi ja lisäksi, olivat tarjonneet tulijalle majapaikan.

Minä kolasin kaappeja, löysin shipphanderin listan ja tutkailin sitä. Luin maustelistaa ääneen – Sahrami, hinta 2500mk kilolta. Oh, Onpa kallista.

"Ho,ho, Kallista, nainen, jonka nimen nyt tiesin olevan, Eve, hohotti penkillään ja näytti ensikerran saavansa naamalle jotakin ilmettä.

Se yö vietettiin kapteenin tiloissa, korkealaitaisessa punkassa, litistyneen, kostean koleaan patjan päällä. Aamulla kun siitä nousin, tuntui kuin olisin noussut ylös maantien ojasta, jäykistyneen kalmun' viereltä.

Heti aamuteen jälkeen nainen häipyi johonkin, minä aloin keräillä tyhjiä pulloja. Etsin niistä hyteistä ja kaapeista ja sain kahden muovikassin verran palautukseen kelpaavia pulloja. Oli juuri lähdössä viemään tuota hivakkaa' lähimpää myymälään kun laivaan astui nuori mies, sano kuulleensa että täällä olisi työpaikka tarjolla. Tuo,'työpaikka,'säpähti minun korviini, ja siitä tiesin ettei tämä mikään todellinen merimies ole. Mutta minun ei tarvinnut sanoa mitään. Nähtyään minut, kapteenin - siinä roudaavan tyhjiä pulloja, tämä jobia kyselemään tullun nuorimies kääntyi ympäri ja marssi saman tien maihin. Hän ei tahtonut jäädä kilpailevaksi pullon kerääjäksi laivaan.